DE TIJD TRAP

Jaarverslag De Tijdtrap 2019

Introductie:

Vanaf de openstelling van de Markthal Rotterdam vormt De Tijdtrap een bijzonder onderdeel van dit markante gebouw. De Tijdtrap is centraal gelegen in de parkeergarages en roltrappenhuis van de Markthal. De gratis toegankelijke expositie geeft een kijkje in de keuken van de Rotterdamse archeologie en het verleden van deze plek waar nu de moderne Markthal staat. Het gaat om de bewoningssporen en vele honderden vondsten die zijn gedaan en die samenhangen met de pre-stedelijke nederzetting Rotta (900-1100 na Christus) en met de stad Rotterdam uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd.

Sinds de start hebben tienduizenden bezoekers kennis genomen van de bijzondere vondsten en verhalen van deze plek. Destijds was dit een van de drijfveren van de initiatiefnemers van De Tijdtrap, Provast en BOOR om zoveel mogelijk mensen kennis te laten maken met archeologie en de bijzondere collectie. De Tijdtrap vormt inmiddels een vast onderdeel van een snoer van archeologische verhalen en pareltjes die zich zichtbaar en onzichtbaar in de Rotterdamse binnenstad bevinden. Bij station Blaak is bijvoorbeeld een deel van de 15e eeuwse stadsmuur te zien, met vondsten die op deze plek zijn gedaan. En in het Timmerhuis, zijn tegels en vondsten te zien. De Tijdtrap is in deze uniek: de vondsten en het verhaal van de mensen die op deze plek hebben gewoond worden in een gratis expositie getoond.

De Tijdtrap is mede mogelijk gemaakt door de bijdragen van diverse stichtingen.

De Markthal heeft in 2019 miljoenen bezoekers getrokken. Uit onderzoek (2016 Universiteit Leiden) is gebleken dat het merendeel van de bezoekers van De Tijdtrap bestaat uit Markthal bezoekers die hun auto in de parkeergarage stallen. In 2017 is een begin gemaakt met de verbetering van de way-finding en zichtbaarheid van De Tijdtrap in de Markthal. Vanaf 2018 is dit proces doorgezet.

In dit jaarverslag treft u een overzicht van de activiteiten en belangrijkste momenten van het jaar 2019 voor De Tijdtrap aan. In 2019 bestond De Tijdtrap 5 jaar en dat is op gepaste wijze gevierd.

Stichting De Tijdtrap:
Bij De Tijdtrap zijn veel verschillende partijen betrokken. In het najaar van 2013 kwam voor het eerst een stuurgroep bijeen, bestaande uit vertegenwoordigers van BOOR, Provast, architectenbureau MVRDV, Museum Rotterdam en Rotterdam Partners. In juni 2014 zag stichting De Tijdtrap het licht, mede bedoeld om de financiële middelen bij elkaar te brengen. Dankzij bijdragen van de gemeente, Provast, marktpartijen, fondsen en stichtingen is De Tijdtrap vormgegeven. Het ontwerp is uit handen van de tentoonstellingsarchitecten Kossmann.dejong.

De stichting is opgericht om De Tijdtrap mogelijk te kunnen maken en financiering te realiseren. Daarnaast heeft de stichting een aantal belangrijke doelstellingen voor de lange termijn die onlosmakelijk met De Tijdtrap zijn verbonden. Dit zijn onder andere:

- Zorgdragen voor het beheer van De Tijdtrap.
- Zorgdragen voor de inrichting en organisatie van randprogrammering rondom De Tijdtrap. Hierbij wordt samengewerkt met andere partijen en erfgoedpartners in Rotterdam en aansluiting gezocht bij bestaande evenementen.
- De stichting beoogt op een aansprekende, laagdrempelige manier te informeren over de Rotterdamse archeologie en geschiedenis aan een groot en breed publiek. Dat gebeurt aan de hand van de archeologische collectie van de opgraving Markthal en van andere in Rotterdam uitgevoerde opgravingen. Ook relevante voorwerpen, teksten en afbeeldingen uit de verzamelingen van andere erfgoedpartners in de stad (zoals Stadsarchief Rotterdam, Museum

Rotterdam, Maritiem Museum Rotterdam, Museum Boijmans Van Beuningen) kunnen worden ingezet.
- Het is de bedoeling dat De Tijdtrap verwijst naar andere erfgoedinstellingen in de stad en naar evenementen waarbij het Rotterdams verleden beleefd kan worden.

Samenstelling bestuur:
Het bestuur Stichting De Tijdtrap bestaat uit:
Arnold Carmiggelt - hoofd Archeologie Rotterdam (BOOR)
Alexandra van Dongen - Conservator Pre-industriële vormgeving Museum Boijmans Van Beuningen
Hans Schröder, ex-partner Provast (tot 1 januari 2015)

Projectmedewerkers/freelancers De Tijdtrap:
Josje Stoel – zakelijke projectleiding / communicatie / projectadvies
Marjolein van den Dries – coördinatie / communicatie en PR / projectadvies
Jeroen van Leeuwen (Provast) - financiële administratie
Cees Herweijer Archeologie Rotterdam (BOOR) - beheer van De Tijdtrap

Het bestuur van De Tijdtrap kwam in 2019 vier keer bij elkaar tijdens een bestuursvergadering.

Financieel verslag

Voor De Tijdtrap wordt een totaalbegroting van vijf jaar gehanteerd, deze loopt van 2014 t/m september 2019. Een hoge kostenpost van De Tijdtrap blijven de onderhoudskosten, met name aan de beamers. Deze vormen een essentieel onderdeel van De Tijdtrap opstelling.

Dankzij de bijdragen van de gemeente Rotterdam, BOOR, Provast, Bureau Binnenstad, TBI, het Job Dura Fonds, Dura Vermeer Groep NV, Stichting Bevordering van Volkskracht, VSBfonds, G.Ph. Verhagen Stichting, Stichting H. Muller's Vaderlandsch Fonds, Stichting Swart-van Essen, Stichting Van Achterbergh-Domhof, Van Cappellen Stichting, Prins Bernard Cultuurfonds Zuid-Holland, de Erasmusstichting, Stichting Verzameling van Wijngaarden Boot en Stichting Departement Rotterdam der Maatschappij tot Nut van 't algemeen kon De Tijdtrap worden gerealiseerd.

In het bijzonder willen wij hier vermelden dat Klépierre (de eigenaar en beheerder van de Markthal) de expositieruimten (vitrines) in de parkeergarages gedurende 5 jaar (2014-2019) om niet ter beschikking heeft gesteld aan De Tijdtrap. Vanaf 2019 heeft de gemeente Rotterdam zich voor vijf jaar aan de Tijdtrap verbonden door de leges voor de huur ruimten op zich te nemen.

Wij ontwikkelen programma en inhoudelijke aanvullingen op de tentoonstelling om zichtbaarheid te vergroten. En wij gaan aan de slag met fondsenwerving zodat we de ingrepen kunnen realiseren die noodzakelijk zijn om de zichtbaarheid, toegankelijkheid en beleefbaarheid van dit unieke stukje erfgoed te vergroten. Dit zal plaatsvinden vanaf najaar in 2019 .

Activiteiten

Rondleidingen

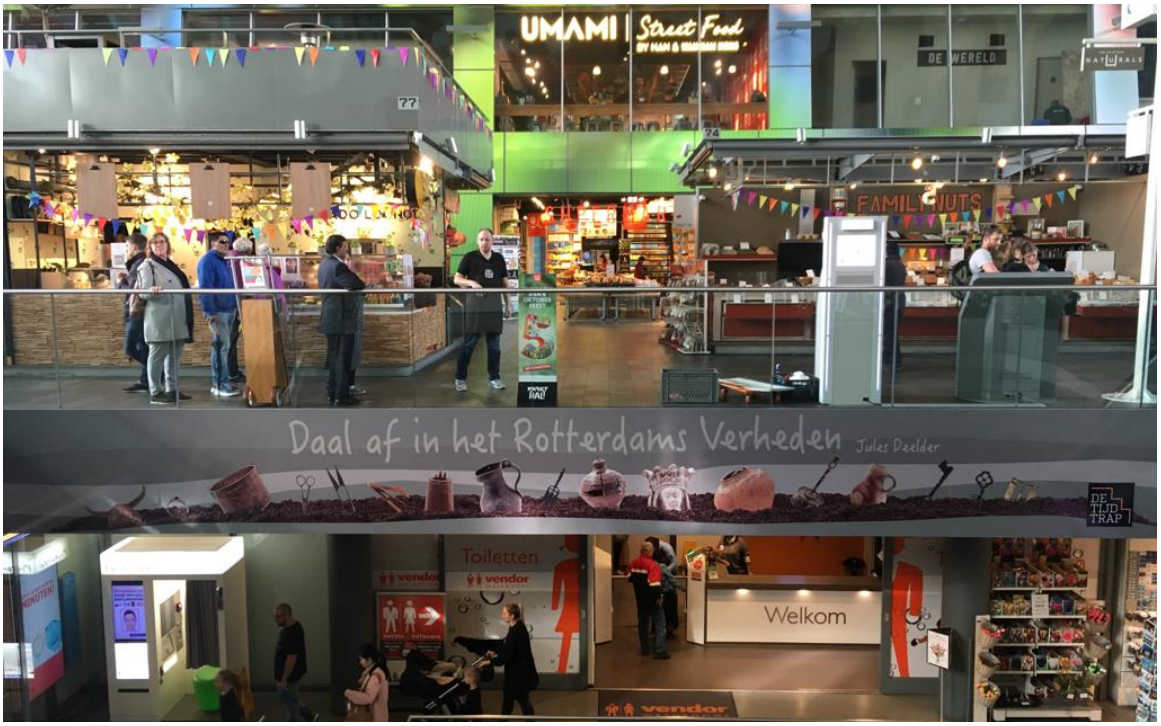
Er zijn rondleidingen gegeven voor verschillende groepen. Dit varieerde van schoolklassen (basis- en voortgezet onderwijs), bewoners van de Markthal, collega's van de gemeente Rotterdam, collega's van archeologische diensten of groepen geïnteresseerden die een rondleiding boekten. Ook de commerciële organisatie de Rotterdam Tours geeft (geboekte, betaalde) rondleidingen in de Markthal en langs De Tijdtrap.

Educatie:

Archeologie Rotterdam (BOOR) maakt onderdeel uit van Ikin010, de erfgoedcoalitie die verschillende educatieprogramma's aanbiedt voor het basisonderwijs. In een aantal educatieprogramma's vormt een rondleiding langs De Tijdtrap onder leiding van een archeoloog van het BOOR, ook een onderdeel van dit programma.

Onthulling 'Daal af in het Rotterdams Verheden' van Jules Deelder

In 2019 is een quote van Jules Deelder aangebracht in de Markthal op een prominente plek rond de roltrappen in het centrale gedeelte van de Markthal. De tekst werd al eerder aangebracht bij de hoofdingang van de parkeergarage als verwijzing naar De Tijdtrap. Deze quote is omlijst met afbeeldingen van vondsten die in de Tijdtrap te zien zijn en is een echte 'eyecatcher' in de Markthal. Dit heeft ook enige lokale persaandacht getrokken.

De tekst luidt; ‘Daal af in het Rotterdams Verheden’, gecombineerd met afbeeldingen van vondsten die te zien zijn in De Tijdtrap. Op deze manier hopen we de bezoekers uit te nodigen de roltrappen naar beneden te nemen om de presentatie te gaan bekijken.

Viering 5 jaar De Tijdtrap

Oktober 2019 vierde De Tijdtrap haar 5-jarig bestaan. Hierbij is aansluiting gezocht bij de Middeleeuwse markt die door Archeologie Rotterdam werd georganiseerd. Dit was in het kader van de Nationale Archeologiedagen. Er werden o.a. rondleidingen langs De Tijdtrap gegeven en het net afgebouwde Rottahuis, gebouwd naar resultaten van de opgravingen in de Markthal, stond centraal. Er waren hapjes naar middeleeuws recept, er was muziek en een goochelaar met middeleeuwse trucs. Ook waren er voor kinderen knutselactiviteiten en was er een speurtocht langs De Tijdtrap.

Middeleeuws goochelaar Jannus

Daarnaast is de quote van Jules Deelder ' Daal af naar het Rotterdams Verheden' aangebracht in het centrale trappenhuis van de Markthal. Er is een persbericht uitgegaan waarin dit is aangekondigd dat tot enige persaandacht heeft geleid.

De Middeleeuwse markt: met een proeverij van hapjes naar middeleeuws recept en de fotoprint geeft bezoekers in Rotterdam een indruk van de inrichting van het Rottahuis.

Media

Het Algemeen Dagblad is vernieuwing en het vijfjarig bestaan van De Tijdtrap niet ontgaan. Zij plaatsten dit artikel naar aanleiding hiervan.

donderdag 24 oktober 2019

UIT & THUIS 11

▲ Rotterdam door de eeuwen in in kleine stukjes.

▲ De Tijdtrap is een verhaal op niveau.

▲ De Tijdtrap in de Markthal geeft belangrijke momenten van de stad weer. FOTOS FRANK DE ROO

WAT WAAR

Wat: De Tijdtrap

Waar: Markthal, Ds. Jan Scharpstraat 298, Rotterdam.

Wanneer: de parkeergarage is 24 uur per dag geopend.

Informatie: detijdtrap.nl

Met de roltrap naar het Rotterdamse verleden

Iedereen in de Markthal vergaapt zich aan de kleurige Hoorn des Overvloeds op het plafond. Tot diep onder de grond is er ook van alles te bewonderen: volg De Tijdtrap.

Joke Waltmans
Rotterdam

Bij een bezoek aan de Markthal waren ze al wel eens opgevallen: golvende lagen die per verdieping van kleur verspringen en de roltrappen omzomen. Van oranjegeel naar groen naar rood. In dezelfde lijn als de roltrap geven ze tal van belangrijke momenten voor de stad weer: 1299 Wolfert van Borselen vermoord; 1340 Rotterdam verwerft stadsrechten; 1550 7000 Rotterdammers, 1700 50.000 Rotterdammers, 1860 Demping Binnenrotte; 1973 Erasmus Universiteit ontstaat; 2000 593.000 Rotterdammers.

Pas als je er op gaat letten, zie je echt wat er staat

Pas als je er op gaat letten, zie je echt wat er staat. Iedere dag passeren honderden mensen van alle nationaliteiten deze Rotterdamse tijdlijn, maar valt het op?

De uitnodiging om met de roltrap De Tijdtrap af te gaan is van oer-Rotterdammer Jules Deelder. 'Daal af in het Rotterdams Verheden' staat er langs de rand van de Markthalvloer. We rollen naar niveau -4 van de parkeergarage en stappen 1000 jaar terug in de tijd. Hier begint het verhaal over Rotta, een nederzetting aan beide zijden van het veel oudere riviertje de Rotte.

OPROEP

Leuke evenementen, mooie wandelingen, tof museum. Mail uw idee voor Eropuit! naar: **rd.reageren@ad.nl**

Een animatiefilmpje laat de ligging van Rotta zien, het interactieve scherm voor ons toont waar de huidige Markthal in het Rotterdam van toen stond. Ook is er uitleg bij de voorwerpen in de vitrine, gevonden bij de archeologische opgravingen tijdens de bouw van dit foodwalhalla. Grappig, in een kruiwagen ontwaren we ineens de gezichten van de mensen die hier de opgravingen hebben gedaan.

Op niveau -3 tonen twee vitrines voorwerpen uit de periode 1350-1550, toen water te vies was om te drinken en dus werd het bier of wijn. Leuk weetje. Achter het glas de resten van een wilgentenen mand, insignes met erotische afbeeldingen(...) en de onderkaak van een paard dat, voorzien van een plankje, in vroeger tijden als prikslee werd gebruikt.

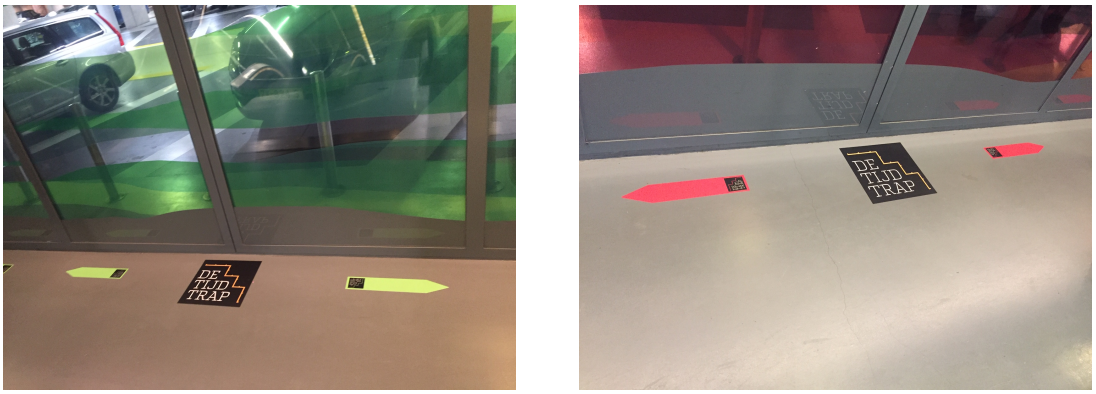
Het is allemaal te lezen op het digitale scherm bij de vitrine, waarop ook nu de tekst 'u bevindt zich hier' aangeeft waar in het Rotterdam van weleer de Markthal stond. Op alle niveaus is veel aandacht voor het eten en drinken in vroeger tijden.

De plattegrond op niveau -2 laat zien hoe de stad steeds groter werd. In de vitrines hier vooral veel tegels, die na 1500 kleur gaven aan de huizen en waarmee de bewoners zich konden onderscheiden. Na 1700 verdwijnt de visserij uit de stad en komen er logementen, winkels en kantoren. Bij de uitgestalde voorwerpen zien we een uniek paar - want samen gevonden - kinderschoenen, de zegelring van zilversmid A. Levi uit Delfshaven en een maalsteen waarop de schilder zijn kleuren mengde.

De Tijdtrap is met recht een verhaal op niveau dat hier in de Markthal uit de doeken wordt gedaan. Onthoud De Tijdtrap, bewaar het desnoods voor een regenachtige dag.

Verbetering van de way finding

Door middel van een systeem van stickers en gekleurde pijlen is de wayfinding verbeterd. Deze zijn aangebracht op de vloeren in het roltrappenhuis. Op deze manier is het voor de bezoekers duidelijker dat ze parkeergarage in moeten gaan voor het vervolg van de tentoonstelling.

Illustratie van de way finding in het roltrappenhuis Markthal.

Digitale communicatiemiddelen:

De Tijdtrap heeft een aantal digitale communicatiemiddelen, die ingezet worden wanneer nodig.
Website www.detijdtrap.nl

Daarnaast heeft De Tijdtrap een prominente plek gekregen op de nieuwe website van de Markthal Rotterdam.

Facebook facebook.com/detijdtrap
De pagina heeft rond de vijfhonderd volgers. Er worden eigen nieuwsberichten geplaatst. En er worden berichten gedeeld van andere (erfgoed)instellingen. Zoals van Rotterdam 010 archeologie, Archief Rotterdam, Bibliotheek Rotterdam en relevante nieuwsberichten van de Markthal.

Twitter Twitter.com/tijdtrap
Op Twitter heeft De Tijdtrap ongeveer 150 volgers.

Instagram: Instagram/detijdtrap heeft ruim 100 volgers.

De Tijdtrap 2020 en verder

Het bestuur van de stichting De Tijdtrap heeft de ambitie om een Tijdtrap 2.0 versie te maken en verbeteringen te realiseren. Vijf jaar lang tentoonstellen in een parkeergarage laat zien dat dit ook praktische uitdagingen met zich meebrengt. Denk hierbij aan het schoonhouden van de vitrines en beamers, die helaas vaak aan reparatie toe zijn door het fijn stof van auto's. Uitgangspunt is dat de bestaande (getoonde) collectie gehandhaafd blijft. Dit vormt immers de ruggengraat van de presentatie. De huidige opstelling met uiteenlopende voorwerpen is na vijf jaar nog steeds goed bruikbaar, maar verdient een verbetering waarbij vooral het publieks-educatieve aspect aangepakt wordt.
Voor de komende vijf jaar (2020-2024) wordt gewerkt aan een plan waarbij de verhalen die de archeologische vondsten vertellen, voor het publiek nog duidelijker te maken. Hierbij is de inzet van personages en nieuwe digitale middelen onontbeerlijk

Het bestuur van stichting de Tijdtrap heeft zich er hard voor gemaakt om de vitrines waarin De Tijdtrap nu gehuisvest is, wederom voor vijf jaar te mogen huren van Klepierre. Dit is gelukt, echt niet meer in pro deo, de gemeente Rotterdam betaalt het jaarlijkse bedrag dat aan huur van de locatie moet worden voldaan. Voor het verlevendigen van de tentoonstellingen zijn we een inhoudelijk plan aan het ontwikkelen, zodat we begin 2020 bij diverse fondsen subsidie zullen aanvragen voor een nieuwe periode van vijf jaar De Tijdtrap.

